

UusiKunta –kuntarakennetunnustelut – Kuntien nimeämien edustajien kokous (1/2009)

Aika: Tiistai 18.8.2009 kello 17.00
Paikka: Lahden kaupungintalo, Harjukatu 31
valtuuston esittelyhuone (3. krs)

Läsnä: liitteenä olevat kuntien nimeämät edustajat 10 kunnasta

1. Kokouksen avaus

Kokouksen avasi Lahden kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Ilkka Viljanen.

2. Kokouksen sihteerin valinta

Ehdotus:

Valitaan kokoukselle sihteeri.

Päätös:

Kokouksen sihteeriksi valittiin Sini Saares.

3. Kokouksen osallistujien toteaminen

Ehdotus:

Todetaan kokouksen osanottajat.

Päätös:

Lista osallistujista löytyy pöytäkirjan liitteestä.

4. Kokouksen järjestäytyminen ja puheenjohtajan valinta

Ehdotus:

Valitaan kokoukselle puheenjohtaja.

Päätös:

Ilkka Viljanen valittiin kokouksen puheenjohtajaksi.

5. UusiKunta –selvitystyön jatkaminen – katsaus kuntien vastauksiin

Lahden kaupunki pyysi, Päijät-Hämeen kuntien kanssa tehdyn valmistelun jälkeen, maakunnan muita kuntia sekä maakunnan ulkopuolisia Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystyöryhmän ja Päijät-Hämeen koulutus konsernin jäsenkuntia mukaan UusiKunta-selvitykseen 15.4.2009 päivätyllä kirjeellä. Kirje on tämän esityslistan liitteenä.

Esitetyn selvitystyön tavoitteena on elinvoimaa ja hyvinvointia vahvistavan ja kuntalaisten palveluita kehittävän uuden kuntarakenteen aikaansaaminen. Kirjeessä kuntien toivottiin lausunnossaan kertovan, ovatko ne halukkaita osallistumaan kuntarakenneselvitykseen, jossa samalla laaditaan myös yhteinen luonnos yhdistymissopimukseksi. Lisäksi kunnilta tiedusteltiin, onko joitain sellaisia asioita, joita kunnat haluaisivat vielä sisällyttää selvitystyöhön tai jättää siitä pois.

Kunnille lähteneessä kirjeessä selvitystyön tavoitteeksi asetettiin elinvoimaa ja hyvinvointia vahvistavan ja kuntalaisten palveluita kehittävän uuden kuntarakenteen aikaansaaminen. Selvitystyössä on tarkoitus valmistella kunnille esitys, jossa:

1. arvioidaan yhdistymisen vaikutukset kuntatalouteen,
2. selvitetään uusia käytäntöjä, joilla voidaan tukea paikallisdemokratian toteutumista uudessa kunnassa,
3. etsitään uusia ratkaisuja asukas- ja asiakasvaikuttamiseen sekä alueellisten osallistumismahdollisuuksien vahvistamiseen,
4. määritellään uuden kunnan eri alueiden palvelutarpeet ja -tasot,
5. turvataan nykyisten hyvien käytäntöjen jatkuminen ja selvitetään uusia, niitä täydentäviä vaihtoehtoisia palvelutuotantotapoja,
6. määritellään keinot, joilla turvataan ja vahvistetaan uuden kunnan eri alueiden paikallisen identiteetin ja elinvoiman säilyminen,
7. määritellään uuden kunnan vetovoima- ja elinkeinostrategia ja siihen käytettävät voimavarat ja -keinot (ml. maankäytön suunnittelun tavoitteet),
8. määritellään uuden kunnan henkilöstöstrategian sisältö (resurssi- ja osaamiskartoitus, johtamisjärjestelmä, koulutustarpeet sekä muutosvalmennus),
9. selvitetään yhdistymisen vaikutukset kuntayhtymiin ja muihin kuntien omistamiin yhteisöihin.

Lahden kaupungin lähettämään lausuntopyyntöön vastasi määräaikaan eli kesäkuun 2009 loppuun mennessä myönteisesti kaupungin itsensä lisäksi yhdeksän kuntaa eli Artjärvi, Hartola, Hollola, Heinola, Hämeenkoski, Kuhmoinen, Kärkölä, Nastola ja Padasjoki. Ohessa kooste kuntien vastauksissaan nostamista havainnoista.

	Kunnan vastauksessaan nostamia sisällöllisiä kysymyksiä
Artjärvi	ei erityisiä esille nostettuja kysymyksiä
	Luetellut, kuntarakenneselvityksessä huomioon otettavat asiat perustuvat UusiKunta -esiselvitykseen ja Hartolan kunta hyväksyy ne

Hartola	edellyttäen, että selvitystyön aikana voidaan ottaa tarkasteluun myös muita kuin esityksessä mainittuja asioita, mikäli kunnat pitävät sitä tärkeänä.
Heinola	ei erityisiä esille nostettuja kysymyksiä
Hollola	Kunta pidättää itselleen oikeuden arvioida lopputulosta ennen kuin tekee erillisen päätöksen uuden kunnan muodostamisesta. Samoin kunta pidättää itselleen oikeuden arvioida ratkaisun asettamista neuvoo antavaan kansanäänestykseen. Selvitystyöhön tulee sisällyttää kirjelmässä esitetyt kohdat sekä lisäksi selvityksen tulee vastata esittelyosassa oleviin kunnan tavoitteisiin. Erityisesti selvityksen tulee kuvata uskottavasti ratkaisumallit kuntien keskeisimpiin tulevaisuuden haasteisiin ja vastata siihen miten UusiKunta pystyy vastaamaan tiedossa oleviin kunnan ja kuntalaisten tulevaisuuden haasteisiin paremmin kuin nykykuotoinen Hollolan kunta ? Prosessi tulee toteuttaa osallistamalla laajasti kuntalaisia, kuntien luottamushenkilöitä, viranhaltijoita ja työntekijöitä. Hollolan kunta edellyttää, että selvitystyö organisoidaan joustavasti niin, että valmistelun kuluessa on mahdollista tarkentaa selvitystyön asialistaa.
Hämeenkoski	ei erityisiä esille nostettuja kysymyksiä
Kärkölä	Kaikki 9 esitettyä otsikkoasiasia tulee selvittää ja että konkreettiset yksityiskohdat tulevat esille otsikoiden alla tehtävässä selvitystyössä.
Lahti	Lahden kaupunki pitää tärkeänä, että selvitystyön yhteydessä arvioidaan huolellisesti yhdistymisen vaikutukset kuntayhtymiin ja muihin kuntien omistamiin yhteisöihin ja valmistellaan samalla yhdessä maakunnan muiden kuntien kanssa uusia, koko maakuntaa kattavia nykyistä yksinkertaisempia palveluratkaisuja.
Nastola	ei erityisiä esille nostettuja kysymyksiä
Padasjoki	Kunta pitää tärkeänä, että selvitystyössä laaditaan kriteerit palvelurakenteelle ja pelisäännöt erilaisissa olosuhteissa noudatettavista menettelytavoista.
Kuhmoinen	Kuhmoisten kunta pitää kaikkia esitettyä yhdeksää selvitystyön näkökulmaa tärkeänä. Erityisesti Kuhmoisten kunta haluaa painottaa kohtien 2, 4, 5, 6 ja 9 tärkeyttä sen vuoksi, että Kuhmoisten kunta sijaitsee uuden kunnan näkökulmasta reuna-alueella.

Kuntajohtajat käsittelivät asiaa kokouksessaan 12.8.2009. He pitivät prosessin järkevyyden ja selvitystyön tulosten poliittiseen arviointiin varattavan ajan vuoksi tavoiteltavana sitä, että liitosselvitys sekä siihen liittyvä luonnos yhdistymissopimukseksi valmistuisivat huhtikuun 2010 loppuun mennessä.

Ehdotus:

Kuntien nimeämät edustajat käyvät keskustelun UusiKunta – kuntarakennetunnusteluihin osallistuvien kuntien vastauksista ja niiden vaikutuksista varsinaisen selvitystyön sisältöön, selvitettäviin vaihtoehtoihin sekä tehtävän työn laajuuteen ja aikatauluun.

Päätös:

Selvitystyön yhdeksänkohtainen rakenne hyväksyttiin. Selvityksen määräajaksi hyväksyttiin yksimielisesti huhtikuun 2010 loppu. Keskustelussa nostettiin esiin huolia muun muassa palveluiden säilymisestä kunnissa. Tärkeänä pidettiin myös prosessin osallistavuutta.

6. UusiKunta -hankkeen organisoituminen

Nyt kaavailtava UusiKunta –kuntarakenneselvitys on monessa suhteessa kansallisesti ainutlaatuisen merkittävä, arvioitiinpa sitä alueellisen kattavuuden, mukanaolevien kuntien joukon tai muutoksessa mukana olevien kuntalaisten määrän perusteella.

Pelkän mekanistisen kuntien yhdistymistarkastelun sijasta Lahden seudun yhdistymisselvityksen tavoitteena onkin arvioida keinoja kunnallisten palveluiden jatkuvaksi kehittämiseksi, tukea henkilöstön osallistumista muutosprosessin jalkauttamiseksi sekä käyttöönottaa paikallisdemokratiaa ja –identiteettiä säilyttäviä muotoja muutoksen sitouttamiseksi. Näiden lisäksi tarkastelu keskittyy luonnollisesti myös taloudellisten tunnuslukujen, edustuksellisen demokratian paikkajakojen sekä yhdistettävien organisaatioiden toimintaverkkojen tarkasteluun.

Selvitettävien kohtien moninaisuuden vuoksi hankkeen organisoitumiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Ratkaistavia kysymyksiä ovat ainakin selvitystyön poliittisen ohjauksen organisointi, valmistelutyön turvaaminen, selvitystyöhön liittyvän viestinnän hoitaminen sekä kuntalaistilaisuuksien järjestäminen.

Kuntajohtajat käsittelevät asiaa kokouksessaan 12.8.2009 ja esittävät työn organisoimiseksi seuraavaa:

a) Selvitystyön poliittinen ohjaus

Valmistelutyön ohjauksesta vastaamaan asetetaan johtoryhmä. Johtoryhmä voitaisiin koota monella eri periaatteella. Eri periaatteet poikkeavat toisistaan myös sen suhteen, miten tasa-arvolaki tulee ottaa kokoonpanossa huomioon. On tärkeää, että johtoryhmä on kooltaan työkykyinen ja että siinä on kuntien mahdollisimman korkeatasoinen edustus. Samalla on tärkeää, että kunnat ovat tasapuolisesti edustettuna ja että valmistelussa ovat mukana eri poliittiset ryhmät.

Tältä pohjalta esitetään, että johtoryhmään nimitetään jokaisen kunnan valtuuston ja hallituksen puheenjohtaja asemansa pohjalta. Jäsenen varahenkilönä voi tarvittaessa toimia vastaava varapuheenjohtaja. Jotta eri poliittiset ryhmät olisivat laajasti mukana valmistelussa, esitetään, että johtoryhmän rinnalla valmistelua seuraisi kaikkien kuntien valtuustoryhmien puheenjohtajien neuvottelu, joka myös kokoontuisi säännöllisesti.

Kuntien poliittista ohjausmahdollisuutta vankistetaan lisäksi kuntien valtuustojen ja hallitusten yhteiskokouksilla. Tarvittaessa on mahdollista järjestää myös valtuustojen puheenjohtajien ja / tai hallitusten puheenjohtajien keskinäisiä kokouksia.

Kuntajohtajilla, hankkeen sihteeristöllä sekä mahdollisilla selvityshenkilöllä on osallistumisoikeus johtoryhmän kokouksiin.

Edellisten lisäksi selvitystyön aikana on mahdollista järjestää kuntien nimeämien edustajien välisiä, lautakuntien keskinäisiä tai muiden mahdollisten kokoonpanojen kokouksia kuntien niin toivoessa.

Johtoryhmä pitää ensimmäisen kokouksensa ja järjestäytyy syyskuussa 2009 ja työskentelee selvitystyön loppuun asti erikseen vahvistettavan kokousrytmin mukaisesti. Valtuustojen ja hallitusten yhteiskokoukset järjestetään erikseen vahvistettavan kokousrytmin mukaisesti. Alustava luonnos kokousrytmiksi on esityslistan liitteenä.

Esitys:

Kuntien edustajien nimeämä kokous päättää esittelyosan mukaisesti.

Päätös:

Selvitystyön poliittinen ohjaus päätettiin organisoida esitellyn mukaisesti.

b) Selvitystyön viranhaltijavalmistelun koordinointi

Valmistelutyötä koordinoivat selvitystyöhön osallistuvien kuntien kuntajohtajat.

Kuntajohtajakokouksen alaisuudessa toimivat toimialakohtaiset virkamiestyöryhmät ja mm. henkilöstöpäälliköiden yhteistyöryhmä.

Selvitystyölle asetetaan valmisteleva sihteeristö, johon nimetään yhteensä 5-6 jäsentä. Lisäksi hankkeelle nimetään erillinen viestinnästä vastaava henkilö, josta aiheutuviin kustannuksiin tullaan varautumaan myös selvitystyön talousarviossa.

Esitys sihteeristön kokoonpanoksi esitellään kokouksessa.

Sihteeristön työ käynnistyy välittömästi ja sen toimikausi kestää selvitystyön valmistumiseen asti. Kuntajohtajatyöryhmä kokoontuu syyskuussa 2009 ja työskentelee selvitystyön loppuun asti erikseen vahvistettavan kokousrytmin mukaisesti. Alustava luonnos kokousrytmiksi on esityslistan liitteenä.

Esitys:

Kuntien edustajien nimeämä kokous päättää esittelyosan mukaisesti.

Päätös:

Sihteeristön kokoonpanoa ei lomakauden jatkumisesta johtuen vielä esitelty kokouksessa. Johtoryhmä päättää sihteeristön kokoonpanosta ensimmäisessä kokouksessaan. Siihen asti hankkeen valmistelusta vastaavat José Valanta ja Jaana Simola. Kokouksen osanottajat pitivät lisäksi tärkeänä, että hankkeelle nimettäisiin erillinen viestinnästä vastaava henkilö.

c) Mahdollisen selvityshenkilön tai -henkilöiden asettaminen

Kuntaliitosselvitys on mahdollista tehdä joko omana työnä, yhden päävastuuisen (joko ulkopuolisen tai omista töistään vapautetun alueen sisäisen) selvityshenkilön tekemänä tai useamman erillisselvittäjän toimesta. Mikäli selvityshenkilöitä päätetään käyttää, tulee tätä koskeva varaus tehdä myös hankkeen talousarvioon.

Esitys:

Kuntien edustajien nimeämä kokous käy evästyskeskustelun ulkopuolisen selvitystyön käytön tarpeesta ja tekee sen pohjalta esityksen syyskuussa järjestäytyvälle johtoryhmälle.

Päätös:

Kokous kävi asiasta lähetekeskustelun, mutta jätti asiasta päättämisen johtoryhmälle.

d) Toimikuntatyöskentely

Päädettiin selvitystyön laadinnassa käyttää ulkopuolista asiantuntijaa tai ei, asetetaan valmistelutyön tueksi seuraavia teematoimikuntia:

- 1) sosiaali- ja terveystyöskentelyn toimikunta
- 2) sivistystyöskentelyn toimikunta
- 3) teknisten ja ympäristötyöskentelyn toimikunta
- 4) paikallisen osallistumisen toimikunta
- 5) strategisen kehittämisen ja alueiden käytön toimikunta

Ehdotus toimikuntien kokoonpanoiksi ja tehtävämäärittelyiksi valmistellaan johtoryhmän ensimmäiseen kokoukseen. Tarkoitus on, että jokaisella kunnalla on edustus jokaisessa toimikunnassa. Toimikunnat työskentelevät selvitystyön loppuun asti erikseen vahvistettavan kokousrytmin mukaisesti. Alustava luonnos kokousrytmiksi on esityslistan liitteenä.

Toimikuntien työskentely tulee koskemaan myös alueen merkittävien kuntayhtymien tehtäväkenttiä. Koska selvitystyön tavoitteisiin on lisäksi kirjattu pyrkimys selvittää yhdistymisen mahdollisia vaikutuksia kuntayhtymiin ja muihin kuntien omistamiin yhteisöihin, tulee kuntayhtymien edustajat ottaa mukaan toimikuntien valmistelutyöhön tarpeelliselta osin heti alusta alkaen. On tarkoitus, että Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän edustaja osallistuu toimikuntaan 1, Päijät-Hämeen koulutus konsernin edustaja toimikuntaan 2 ja Päijät-Hämeen liiton edustaja toimikuntaan 5.

Esitys:

Kuntien edustajien nimeämä kokous päättää esittelyosan mukaisesti.

Päätös:

Kokous päätti asettaa toimikunnat esittelyosan mukaisesti. Esitys niiden kokoonpanosta tuodaan johtoryhmän avauskokoukseen.

e) Henkilöstötyöryhmän nimeäminen

Valmistelutyötä seuraamaan nimetään johtoryhmän ensimmäisessä kokouksessa henkilöstöasiain yhteistyöryhmä, jossa on edustus kaikista pääsopijajärjestöistä ja Tehystä.

Työryhmä työskentelee selvitystyön loppuun asti erikseen sovittavan kokousrytmin mukaisesti. Alustava luonnos kokousrytmiksi on esityslistan liitteenä.

Esitys:

Kuntien edustajien nimeämä kokous päättää esittelyosan mukaisesti.

Päätös:

Kokous päätti asettaa henkilötyöryhmän esitellyn mukaisesti.

f) Kuntalaistilaisuudet kunnissa ja kunnanosissa

Kukin kunta sitoutuu järjestämään selvitystyöstä asukkailleen suunnattuja avoimia tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia.

Esitys:

Kuntien edustajien nimeämä kokous keskustelee tiedotustilaisuuksien luonteesta ja päättää niiden suositeltavan, kaikille yhteisen minimimäärän.

Päätös:

Kokouksessa kunnat sitoutuivat järjestämään asukkailleen keskustelutilaisuuksia. Minimimäärästä ei sovittu.

7. Selvitystyön rahoitusmahdollisuuksista

Kuntaliitosselvityksen laadinta aiheuttaa selvitystyöhön osallistuville kunnille myös kustannuksia, joiden kattamisen periaatteista kuntien olisi syytä muodostaa yhteinen näkemys heti selvitystyön alkuvaiheessa.

Liitosselvityksen päärahoitusvaihtoehdot ovat seuraavat:

1. Kunnat maksavat selvitystyön kustannukset omista varoistaan kapitaatio-periaatteella
2. Selvitystyön kustannuksia katetaan Päijät-Hämeen liiton hallinnoiman PAKETTI -hankkeen korista 3: Rakenteet ja kuntayhteistyö – tuen osuus 70% aiheutuneista kustannuksista
3. Selvitystyön laatiminen Valtiovarainministeriön asettamana erityisenä selvityksenä – tuen osuus 100% aiheutuneista kustannuksista
4. Selvitystyön rahoittaminen Valtiovarainministeriön kuntaliitosesiselvitys rahoituksesta – tuen osuus 70% aiheutuneista kustannuksista 30.000 euroon asti.

Lahden kaupunki on toimittanut 26.6.2009 päivätyn ja liitteenä olevan kuntaliitosesiselvitysavustuksen valtiovarainministeriön kuntaosastolle. Ajankohtaiskatsaus eri rahoitusvaihtoehdoista annetaan kokouksessa.

Ehdotus:

Kuntien edustajien nimeämä kokous päättää, että selvitystyön ensisijaisesti tavoiteltava rahoitusmuoto on valtiovarainministeriön myöntämä avustus (kohta 4.). Toissijaisena hankkeen rahoituslähteenä pidetään maakunnallista PAKETTI -hanketta.

Päätös:

Kokous päätti, että selvityksen tavoiteltava rahoitusmuoto on valtiovarainministeriön myöntämä avustus. Kokousedustajat toivovat, että kuntien omarahoitus jää mahdollisimman pieneksi.

8. Muut asiat

Kuntien edustajien nimeämän kokouksen tuloksista tiedottaminen.

Päätös:

Kokous päätti, että pidetystä kokouksesta ja jatkossa johtoryhmän kokouksista tiedotetaan avoimesti ja mahdollisimman nopeasti. Tämän kokouksen osalta tiedotuksesta vastaa kokouksen puheenjohtaja.

9. Johtoryhmän ensimmäisen kokouksen ajankohdasta sopiminen

Päätös:

Johtoryhmä kokoontuu ensimmäisen kerran maanantaina 7.9. klo 9 Lahdessa. Paikka ilmoitetaan myöhemmin. Johtoryhmän kokouksia järjestetään jatkossa vuorotellen prosessissa mukana olevissa kunnissa.

10. Kokouksen päättäminen

Päätös:

Puheenjohtaja päätti kokouksen ja kiitti osallistujia avoimesta keskustelusta.

Muistion vakuudeksi

Puheenjohtaja

Ilkka Viljanen

Sihteeri

Sini Saares

LIITE 1

Läsnäolijat

Artjärvi

Ari Anttila, kv:n puheenjohtaja
Raimo Autio, kh:n puheenjohtaja
Tapio Malmiharju, valtuustoryhmän puheenjohtaja
Pia Harmokivi, valtuustoryhmän puheenjohtaja
Marianna Hyväkkä, valtuustoryhmän puheenjohtaja
Kimmo Kuparinen, kunnanjohtaja

Hartola

Jarkko Fågel, valtuuston puheenjohtaja
Vuokko Roliig, valtuuston varapuheenjohtaja
Jeremias Sankari, valtuuston II varapuheenjohtaja
Maija-Liisa Mamia, hallituksen puheenjohtaja
Mikko Ruoppi, hallituksen varapuheenjohtaja
Raija Peltonen, kunnanjohtaja

Heinola

Timo Ihamäki, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
Timo Virtanen, kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja
Hannele Rämö, kaupunginhallituksen puheenjohtaja
Hannu Komonen, kaupunginjohtaja

Hollola

Kari Tamminen, kv:n puheenjohtaja
Pasi Jalonen, kv:n varapuheenjohtaja
Heikki Mantere, kh:n puheenjohtaja
Matti Siirola, kh:n varapuheenjohtaja
Päivi Rahkonen, kunnanjohtaja

Hämeenkoski

Hannu Heikkilä, kv:n puheenjohtaja
Mika Lampola, kh:n puheenjohtaja
Miikka Lönnqvist, kh:n jäsen
Kari Mustonen, kunnanjohtaja

Kuhmoinen

Silmu Sarvala, valtuuston puheenjohtaja
Mira Jokinen, valtuuston varapuheenjohtaja
Tarja Teva, hallituksen puheenjohtaja
Ossi Simola, hallituksen jäsen
Anne Heusala, kunnanjohtaja

Kärkölä

Petri Ollila, kv:n puheenjohtaja
Martti Aslammaa, kv:n varapuheenjohtaja
Veikko Salomaa, kh:n puheenjohtaja
Seppo Huldén, kunnanjohtaja

Nastola

Riitta Siltanen, valtuuston puheenjohtaja
Reijo Savurinne, hallituksen puheenjohtaja
Harri Niemi, hallituksen varapuheenjohtaja
Pauli Syyrakki, kunnanjohtaja

Padasjoki

Atte Härkälä, kv:n puheenjohtaja
Rauno Hännikäinen, kh:n puheenjohtaja
Riitta Keinänen-Korpela, kv:n II varapuheenjohtaja
Erkki Syrjänen, kv:n jäsen
Heikki Jaakkola, kunnanjohtaja

Lahti

Ilkka Viljanen, valtuuston puheenjohtaja
Mika Kari, valtuuston I varapuheenjohtaja
Kari Salmi, hallituksen puheenjohtaja
Hannu Himanen, hallituksen I varapuheenjohtaja
Kirsti Vaara, hallituksen II varapuheenjohtaja
Antti Holopainen, hallituksen jäsen
Jyrki Myllyvirta, kaupunginjohtaja

Esa Halme, maakuntajohtaja
kehitysjohtaja José Valanta, Lahden kaupunki, esittelijä
projektijohtaja Jaana Simola, Päijät-Hämeen liitto, esittelijä
Sini Saares, tiedottaja